

APLICAREA AMENZII CONTRAVENȚIONALE. ÎNTRU EFICIENȚĂ ȘI VULNERABILITATE

ENFORCEMENT OF CONTRAVENTION FINES. BETWEEN EFFICIENCY AND VULNERABILITY

CZU: 342.924

DOI: <https://doi.org/10.59295/ssdoed2024.32>

Vlad CIOBANU¹

ABSTRACT. *The dynamics of the current social relations in the present day era, still remain co-dependent on doctrines such as punishment and sanctions – procedures which are embodied by the law in various manners. One of the oldest and well-established sanction in time, but also in practice is **the fine**– a classical, pecuniary and easy to understand penalty. In the realm of Contravention law– the fine has its own distinct features, with specific procedures, with numerous advantages, and at the same time– with subtle, but weighing weaknesses. The present paper breaks down the particularities and the procedures applicable to the contravention fine, some substitutes for the fine, and it delves on the question: Presently, does the contravention fine fulfill the aim pursued by the contravention law through the system of sanctions that it features?*

Keywords: *sanction, penalty, contravention fine, receipt, educational character, alternative method*

REZUMAT. *Dinamica relațiilor sociale prezente în era contemporană, rămâne încă dependentă de noțiuni precum pedeapsă, sancțiune; fenomene pe care dreptul le materializează prin diverse moduri. Una dintre sancțiunile cele mai consacrate atât în timp, cât și aplicare, o reprezintă amenda– o sancțiune clasică, pecuniară, ușor de înțeles. În orizontul dreptului contravențional, amenda contravențională are trăsături specifice, distinct reglementate, cu numeroase avantaje, iar în același timp – subtile, dar profunde vulnerabilități. În prezenta lucrare, am disecat particularitățile aplicării amenzii contravenționale, diverse proceduri specifice ei, simplificate, situații alternative și am încercat să răspund la întrebarea: Actualmente, îndeplinește amenda contravențională scopul pe care și la propus legea contravențională prin sistemul sancțiunilor de care dispune?*

Cuvinte-cheie: *sancțiune; amendă; amendă contravențională; chitanță de încasare; caracter educativ; metodă alternativă*

ASPECTE GENERALE PRIVIND SANCTIUNEA CONTRAVENTIONALĂ

Dreptul, în esența sa, este oglindirea celor mai primordiale valori umane, finalitățile sale fiind strâns legate de ordinea socială, morală, binele colectiv și progresul social. Căci dreptul, ca un ansamblul de reguli asigurate și garantate de către stat, caută să asigure bunăstarea unui număr cât mai mare de oameni, evitând de asemenea, cel mai mare grad de suferință.

¹ Vlad CIOBANU, Student anul II, USM, ciobanuvlad19@gmail.com, Coordonator: PANTEA Oleg, dr. în drept, conf. univ.

Ar fi perfect astfel, ca societatea să dispună de un grad absolut de conștiință juridică, într-o permanență dezvoltare, așa încât noțiuni ca pedeapsă sau sancțiune să fie străine de domeniul dreptului. Însă, până la această etapă, dreptul nu numai că cunoaște, dar este chiar prea familiarizat cu aceste noțiuni, iar realitatea ne arată că nu putem privi procesul de aplicare a dreptului ca pe un fenomen autonom, desprins de ideea de sancțiune, de pedeapsă, de răspundere.

Căci răspunderea juridică și sancțiunea sunt, au fost și rămân veritabile instrumente pentru realizarea dreptului [1, pag. 136].

Astfel, cred că e potrivit să constatăm că sancțiunea, în domeniul juridic, reprezintă urmările nerespectării normei de drept, precum că subiecții care violează legea printr-un comportament ilicit și neacceptat de societate, sunt trași la răspundere, fiindcă acest comportament nedigerabil de ordinea socială generală, să nu se mai repete, să fie stopat sau desigur, preschimbat dintr-un comportament anti-social, în unul acceptat de societatea contemporană.

Printre diversele tipuri de sancțiune juridică, un loc important îl ocupă sancțiunea juridică contravențională, care reprezintă o măsură de constrângere sau de reeducare, aplicată contravenientului, în scopul corectării și reeducării acestuia, precum și prevenirii comiterii unor potențiale contravenții [2, pag. 119].

La fel, legea ne oferă în acest sens următoarea definiție: „Sancțiunea contravențională este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare ce se aplică, în numele legii, persoanei care a săvârșit o contravenție [3, art. 32]. Contextul, ar îndemna astfel destinatarii normelor juridice contravenționale să se conformeze dispozițiilor legii, totuși realitatea ne demonstrează că anumiți subiecți ai dreptului contravențional nu respectă aceste dispoziții, transformând raportul de conformare, în unul de conflict și atrăgând asupra lor sancțiunea contravențională.

Prin urmare, Codul contravențional al Republicii Moldova prevede următorul sistem de sancțiuni contravenționale:

Aplicate persoanei fizice fiind:

– avertismentul; amenda; privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate; privarea de dreptul de a deține anumite funcții; aplicarea punctelor de penalizare; privarea de dreptul special (dreptul de a conduce vehiculul, dreptul de a deține armă și de portarmă); munca neremunerată în folosul comunității; arestul contravențional.

Aplicate persoanei juridice fiind:

– amenda; privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate [3].

APLICAREA AMENZII CONTRAVENȚIONALE

Aspectele analizate supra ne-au condus la subiectul cheie al acestei lucrări – amenda contravențională – ca o modalitate de sancționare, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de Codul Contravențional. E de menționat că această metodă

de sancționare are o istorie amplă, devenind deja larg acceptată de sistemele de drept cunoscute și aducând la pachet atât avantaje, cât și dezavantaje.

Înainte de orice însă, este primordial să apelăm la reglementările juridice în privința amenzii contravenționale, iar în acest scop, invoc în primă instanță prevederile articolul 34 alin. 1 din Codul contravențional al RM – „*Amenda este o sancțiune pecuniară, care se aplică în cazurile și în limitele prevăzute de prezentul cod. Amenda se stabilește în unități convenționale. O unitate convențională este egală cu 50 lei*”.

Prin alte cuvinte, amenda contravențională nu este altceva decât o vărsare a unei anumite sume de bani, din partea persoanei care a încălcat legea, în visteria statului. Actualmente, legislația Republicii Moldova aplică o formă ordinară de aplicare a amenzilor, în sensul în care legiuitorul indică minimul și maximul amenzii. Un simplu exemplu – „*Captarea și folosirea apei cu încălcarea limitelor stabilite, folosirea apei potabile în scopuri tehnice se sancționează cu amendă de la 12 la 24 de unități convenționale aplicată persoanei fizice... cu amendă de la 120 la 240 de unități convenționale aplicată persoanei juridice*” [3, art. 110 alin. 1]. Mărimea amenzii stabilindu-se astfel după o reflecție a gradului prejudiciabil creat de fapta ilicită a contravenientului și ținându-se cont de toate circumstanțele care ajută să individualizăm pedeapsa contravențională.

De fapt, la o analiză chiar și superficială a conținutului Codului Contravențional, putem constata că amenda este sancțiunea care se aplică cel mai des în legislație. Deci, putem spune că amenda este „copilul preferat” al legiuitorului, iar la primă vedere e un fapt justificat, căci așa cum am specificat și supra, e o modalitate de sancționare consacrată în timp, prevede o pedeapsă clasică, ușor de înțeles (am încălcat legea, trebuie să plătesc – și în sens propriu și în sens figurativ), manifestând în același timp numeroase avantaje pentru stat. Căci anume prin aplicarea pedepsei în formă de amendă, contravenientul plătește statului, ci nu statul trebuie să consume din bugetul propriu, posibilitate pe care o întâlnim spre exemplu, în cazul privării de libertate. Însă, nu trebuie să trecem cu vederea că această formă de sancționare, nu trebuie și nici nu e cea mai potrivită în toate cazurile, ci ea trebuie aplicată doar în cazuri individuale, unde aplicarea ei va înlesni cu adevărat schimbarea comportamentului persoanei și așa cum ne-a spus-o și legea, să-l conducă spre corectare și reeducare.

Cred că e evident, esența celor argumentate mai sus constă în starea psihologică pe care o are contravenientul în urma executării sancțiunii – cineva se va simți vinovat și grav după ce pierde o anumită sumă de bani, prevăzută de lege, în dependență de contravenția pe care a săvârșit-o, din cauza propriului comportament ilicit, încercând mai apoi să evite așa cum îi stă cel mai bine în putință încălcarea legii și a doua oară. Iar pentru alt subiect, pentru aceeași contravenție și pentru stabilirea unei sume chiar mai mari pentru achitare, puțin ar conta, intenția principală al acestuia fiind, în cel mai bun caz, de a achita amenda benevol și integral și mai apoi să-și continue comportamentul fără niciun regret sau mustrare.

Întorcându-ne la textul legii, de asemenea, deducem că amenda se stabilește în unități convenționale. Pe 16 martie 2017 au intrat în vigoare noile modificări la Codul Contravențional. Conform acestora, unitatea convențională, care până în prezent constituia 20 de lei, a crescut până la 50 de lei. Însă am putea dezbate dacă o unitate convențională și-a găsit actualmente o valoare care are și în realitatea de astăzi o valorificare justificată sau nu.

Articolul 34 alin. (2⁴) al Codului Contravențional prevede: *„Amenda se achită de către contravenient în mod benevol în termen de 30 de zile de la data stabilirii acesteia”*. Totuși, dacă contravenientul nu se mobilizează în îndeplinirea obligației ce survine fapta sa ilicită, oare executarea sancțiunii se va revărsa în vid? Sigur că nu, ba din contră, executarea amenzei contravenționale se asigură de către executorul judecătoresc în a cărui competență teritorială, stabilită de camera teritorială a executorilor judecătorești, se află domiciliul contravenientului [4, pag. 237].

În legătură cu executarea amenzei contravenționale, o atenție specială vom oferi și aliniatului 3 al articolului invocat supra: *„Contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în cel mult 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale”* .

Un moment ce merită specificat este că anterior modificărilor și completărilor ce au avut loc în Codul Contravențional, în loc de „ 3 zile lucrătoare” se prevedeau 72 de ore din momentul stabilirii amenzei, fapt ce au dus la anumite dificultăți, mai ales când în unele cazuri, deși individul plănuia să achite amenda beneficiind de această reducere a amenzei conform prevederii legii, i se explica la oficiul poștal că nu e posibil din cauză că 72 de ore deja trecuseră, chiar dacă efectiv, acesta nu avuse posibilitatea de a achita amenda respectivă la oficiul poștal. Deci noile modificări au făcut mai explicite prevederile legale, iar astfel, subiecții vizați în acest sens pot beneficia de acestea.

Revenind la dispoziția aliniatului 3, am atras atenție la sintagma „ de la data aducerii la cunoștință...” , adică nu din momentul întocmirii procesului verbal de către agentul constator, dar din momentul în care contravenientul a făcut cunoștință cu acest fapt. Tot în acest context , voi face o coraborare cu art. 382 din Codul Contravențional: *„Citarea este o acțiune procedurală prin care autoritatea competentă să soluționeze cauza contravențională asigură prezentarea persoanei în fața sa pentru desfășurarea normală a procesului contravențional. Citarea se face prin invitație scrisă, care se înmânează de către autoritatea competentă sau se expediază prin poștă, prin notă telefonică sau telegrafică, prin telefax, prin poștă electronică sau prin alt mijloc în cazul în care autoritatea poate dovedi că citația a fost primită sau a fost transmisă persoanei citate, dar aceasta a refuzat să o primească”*.

Lipsa unei dovezi ce ar confirma că persoana cunoaște despre faptul că în privința acesteia a fost întocmit un proces verbal cu privire la contravenție, nu acordă dreptul agentului constator de a realiza careva acțiuni de executare silită a achitării amenzei [5]. Specificarea acestui moment este important deoarece anume

așa dovedim asigurarea unui proces contravențional just și echitabil, în care drepturile celor implicați la raportul contravențional nu sunt încălcate, ci din contra, garantate.

De asemenea, coroborând și cu articolul 448, dar și cu articolul 470 al Codului Contravențional, care prevăd că atât contestația împotriva deciziei emise asupra cauzei contravenționale, cât și recursul împotriva hotărârii judecătorești contravenționale suspendă executarea ei, ajungem la concluzia că atâta timp cât contravenientul contestă decizia agentului constatator aplicată prin procesul verbal cu privire la contravenție, achitarea amenzii aplicate care este o sancțiune, se suspendă pe întreaga durată cât are loc judecarea contestației, până la emiterea de către instanța de judecată al unei hotărâri definitive sau irevocabile.

Respectiv, anume din ziua când a fost pronunțată hotărârea definitivă sau irevocabilă al instanței de judecată urmează a fi calculat termenul de 3 zile lucrătoare pentru achitare în jumate al amenzii contravenționale aplicate.

Agentul constatator, aduce la cunoștință drepturile și obligațiile de care beneficiază contravenientul, și în același timp trebuie să aducă la cunoștința contravenientului înlesnirea acordată prin lege de a plăti în condițiile stabilite, amenda mai mică pentru fapta săvârșită. Totuși, această opțiune devine facultativă pentru contravenient însăși, precum că acesta alege, fie să-și exercite acest drept, posibilitate sau nu.

Dacă totuși, contravenientul nu-și achită integral amenda sau așa cum specifică legea, în ceea ce privește persoana fizică, dacă după expirarea termenului de 30 de zile după data stabilirii amenzii ca sancțiune, amenda nu e fost executată benevol, instanța de judecată o poate înlocui.

Articolul 34 alin. 8 al Codului Contravențional prevede: „*Amenda se înlocuiește de către instanța de judecată în a cărei rază teritorială își are sediul autoritatea din care face parte agentul constatator care a examinat cauza, la demersul acestuia sau al procurorului care a examinat cauza. În cazul în care sancțiunea este aplicată de către instanța de judecată, înlocuirea se efectuează de către instanța care a judecat cauza în fond, la demersul executorului judecătoresc*”. Ne raportăm și la art. 183 alin.(4) Cod de executare, raportat la prevederile art.312 alin.(1), art. 313 alin.(2) și 315 Cod de executare, potrivit cărora, executorul judecătoresc, după primirea spre executare a hotărârii privind aplicarea amenzii, în cazul în care executarea silită nu a fost posibilă din cauza lipsei sau insuficienței de bunuri sau din cauza eschivării cu rea-voință de la achitarea amenzii, solicita, instanței de judecată, înlocuirea acesteia în conformitate cu prevederile art. 34 alin.(4) Cod contravențional[6].

Executorul judecătoresc verifică dacă amenda a fost achitată și, în cazul în care nu a fost achitată de către contravenient, intentează procedura de executare și execută documentul executoriu în conformitate cu prevederile codului de executare. Concomitent cu amenda, se vor încasa și cheltuielile de executare.

Evidența executării sancțiunilor amenzilor se ține în Registrul debitorilor. Conținutul Registrului debitorilor, modul de ținere a acestuia și modul de evidență

a executării sancțiunilor amenzilor se reglementează de către Guvern [3, art. 34 alin. 3¹].

Procesul de aplicare a amenzii contravenționale nu ține doar de constatarea din partea agentului constatator al contravenției sau stabilirea mărimii amenzii, dar și de alți factori care survin acestora, și un element necesar pentru asigurarea ordinii de drept în stat este însăși ducerea la bun sfârșit a executării sancțiunii din partea contravenienților, fie într-o manifestare benevolă, fie silită în modul și cazurile prevăzute de lege, aspecte pe care le-am desfășurat succint supra, dar actualmente, nivelul de educație juridică al cetățenilor dă dovada de lacune, ce devin irefutabil o particularitate vulnerabilă a întregului proces contravențional. E necesar ca și „în spatele cortinelor” să cultivăm o conștiință juridică sănătoasă a societății, așa încât în mod responsabil și volitiv să participăm la realizarea dreptului ca și colectiv, căci această „cultivare” nu e mărginită doar de acțiunile statului. Astfel, pe lângă o integritate avansată a subiecților participanți în raporturile de drept contravențional, dar nu numai, vom evita mai cu seamă comportamentul ilicit, sau/și vom ușura desfășurarea întregului proces.

AMENDA CONTRA UNEI CHITANȚE DE ÎNCASARE

O procedură avantajoasă în ceea ce ține aplicarea amenzii este cea în care contravenientul, pe loc poate să achite amenda contra unei chitanțe de încasare (amendă – chitanță) . În primă instanță, fără multe specificări pare din start o metodă prin care beneficiază atât agentul constatator, precum că e scutit de anumite acțiuni procesuale suplimentare, dar și contravenientul, care poate achita prompt amenda ce-i este destinată.

Prin Ordinul Ministerului Afacerilor Interne nr. 118 din 5 mai 2017 a fost aprobat Formularul chitanței de încasare a amenzii la locul constatării contravenției și Instrucțiunea privind modul de completare a chitanței, ordinul fiind publicat în MO nr. 335-33 alin. 9 din 15 septembrie 2017 [7].

Din cele spuse mai sus, ajungem la concluzia că agenții constatatori din cadrul subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne pot completa și elibera chiar la locul constatării contravenției, această chitanță de încasare a amenzii și pot de asemenea, să perceapă jumătate din mărimea sumei amenzii aplicate, ținând cont de prevederile articolul 34 alin. 3 al Codului Contravențional, toate acestea dacă contravenientul își recunoaște expres vina pentru săvârșirea contravenției propriu-zise și acceptă să plătească amenda contra chitanță. În acest caz, agentul constatator care este împuternicit să folosească această metodă, nu mai e obligat să întocmească un proces-verbal cu privire la contravenție persoanei care a săvârșit-o.

Dar desigur, această procedură simplificată are anumite limitări, căci chitanța nu se poate elibera în următoarele cazuri:

-Sunt constatate contravenții examinarea cărora nu sunt în competența subdiviziunilor Ministerului Afacerilor Interne

- prin contravenție s-a cauzat un prejudiciu material;
- există corpuri delictive pasibile de confiscare în conformitate cu Codul contravențional și Codul de procedură penală;
- sunt săvârșite contravențiile prevăzute de art.220–226 și 228–245 din Codul contravențional [8].

Este importantă precizarea că achitarea amenzii la locul constatării contravenției contra chitanță este de asemenea, un drept al contravenientului, ci nu o obligație a acestuia. Dacă dorește, contravenientul poate să-și exercite dreptul a achita amenda la ghișeele băncilor, mai mult, în cazul în care nu este de acord cu sancțiunea aplicată poate într-un termen de 15 zile să conteste decizia agentului constator în economia art. 448 al Codului Contravențional.

Un moment pe care l-am sesizat este că în cazul încasării amenzii la locul constatării contravenției, cu eliberarea chitanței, acest lucru se permite fără aplicarea mașinilor de casă și control [9]. Însă făcând legătura cu prevedere art.34 alin. (3¹) al Codului Contravențional, pe care le-am invocat și supra, se stipulează că: „*Evidența executării sancțiunilor amenzilor se ține în Registrul debitorilor. Conținutul Registrului debitorilor, modul de ținere a acestuia și modul de evidență a executării sancțiunilor amenzilor se reglementează de către Guvern*” .

Chitanța de încasare a amenzii contravenționale este un document de strictă evidență. Modul de evidență, de păstrare și de eliberare a chitanțelor de către agenții constatori se stabilește printr-un regulament aprobat de Guvern(art 447 alin 3). Însă în ordinul MAI pe care l-am scos în evidență mai sus nu sunt prevăzute modalitățile de evidență și păstrare a chitanțelor. Rezultă că se poate ajunge la o incertitudine în procesul de evidență al executării sancțiunii amenzii. Astfel, ne aflăm din nou în prezența unor lacune care ar putea afecta eficiența aplicării prevederilor legale de către agentul constator.

ABORDARE COMPREHENSIVĂ ASUPRA UNOR ALTERNATIVE A SANȚIUNII AMENZII

În acest context, merită să ne gândim mai mult la anumite modalități alternative prin care sancțiunea contravențională să-și păstreze din eficacitate.

Anumite state, manifestându-se deja în abordări mai netradiționale în ceea ce ține de calcularea și modul achitării amenzilor, au abordat în codul lor penal „amenda -zi ”(o alternativă a pedepsei pecuniare clasice) . În practică, pentru stabilirea taxei zilnice, o importanță deosebită are productivitatea economică a vinovatului, luându-se în considerație condițiile sale de viață, cât și cheltuielile pentru sine. Productivitatea economică a vinovatului se determină la momentul examinării dosarului de către instanța de judecată. Subliniem ca pentru stabilirea amenzii în conformitate cu sistemul de mai sus se fixează numărul taxelor zilnice, care respectiv depind de gradul de pericol social al infracțiunii comise și gradul de vinovăție a infractorului. După aceasta se calculează mărimea unei taxe. Spre exemplu, o persoană condamna-

tă „X” la „N” zile-amendă cu „Z” lei trebuie să verse în caznaua statului N•Z lei la o dată fixă, pentru fiecare tranșă neplătită, X trebuie să ispașească o zi de închisoare.

Totuși, în contextul național, dar și prin prisma specificului dreptului contravențional, această alternativă de aplicarea al amenzii, nu este exemplar adaptabilă, necesitând mai cu seama anumite modificări, pentru că în contextul nostru, nu putem înlocui neplata amenzii contravenționale cu privarea de libertate, această formă de pedeapsă însemnând în dreptul contravențional o sancțiune excepțională. Însă, am putea ține cont de anumite aspecte avantajoase pe care le-am putea prelua din asemenea metode ce deviază de la aplicarea clasică a amenzii contravenționale, pe care le putem depista în practica internațională.

Evident este, așa cum am specificat și supra, că nu trebuie să omitem că amenda, ca formă de sancționare nu e cea mai potrivită în toate cazurile, ci ea trebuie aplicată doar în cazuri individuale, unde aplicarea ei va înlesni cu adevărat schimbarea comportamentului persoanei și așa cum ne-a spus-o și legea, să-l conducă spre corectare și reeducare. Probabil individul are un complex de nesupunere în fața legii și pentru a-l depăși, e necesar ca să treacă printr-un program obligatoriu de reeducare sau consiliere, cu specialiști în domeniu, pentru o perioadă determinată, iar pentru a păstra același ton – statul nu varsă din propriul buget, ci dimpotrivă – frecventarea obligatorie a acestor cursuri speciale să fie plătite de contravenient. Dacă caracterul de nesupunere se transpune și aici, așa încât cel ce a încălcat legea, refuză sau se eschivează, ne aducem aminte că trăim într-o eră în care avem posibilitatea, fără a atinge într-un mod perfid drepturile omului, să dispunem totuși de anumite măsuri prin care să *încurajăm* contravenientul să se conformeze. Îi putem limita cheltuielile zilnice, prin restrângerea articolelor pe care le poate achiziția din contul propriu sau prin mărginirea sumei zilnice pe care o poate cheltui de pe cardul bancar. Asemenea atingeri asupra autonomiei normale a persoanei, iar putea provoca suficiente stimulente pentru ca benevol să se conformeze pedepsii stabilite.

Această perspectivă comprehensivă asupra sancțiunilor subliniază în mod evident importanța adaptării măsurilor punitive la specificul fiecărui caz. Desigur, amenda, sub forma ei tradițională, nu se dovedește întotdeauna a fi cea mai eficientă în inducerea schimbării comportamentale la nivel individual. Astfel, este imperativ să recunoaștem necesitatea unor alternative care să vizeze nu doar sancționarea, ci și corectarea și reeducarea contravenientului. Propunerea unor programe obligatorii de reeducare sau consiliere, coordonate de specialiști în domeniu, pare a fi o soluție promițătoare. Această inițiativă nu doar că ar facilita schimbarea atitudinii contravenientului, dar ar contribui și la menținerea unui climat social mai echitabil și educativ. În plus, pentru a implica direct individul în propriul proces de corectare, se poate susține ideea ca participarea la aceste programe să fie suportată financiar de către contravenient, evitând astfel impactul suplimentar asupra bugetului public. În situația în care contravenientul adoptă o atitudine de nesupunere sau refuză să se conformeze programelor de reeducare, se impun măsuri suplimentare pentru a-l

încuraja să respecte legea. Limitarea cheltuielilor zilnice sau a sumei disponibile pe cardul bancar se prezintă drept opțiuni viabile. Aceste restricții, aplicate cu discernământ și justificare, pot reprezenta un stimulent semnificativ pentru conformarea voluntară a contravenientului, fără a compromite în mod perfid drepturile omului. Din perspectiva opiniei publice, există variate puncte de vedere cu privire la eficacitatea acestor metode alternative. Unii susțin cu fermitate ideea că abordarea centrată pe reeducare și corectare este esențială pentru construirea unei societăți mai responsabile și pentru evitarea recidivei. În contrast, alții pot fi sceptici în ceea ce privește posibilitatea de implementare și eficacitatea acestor programe, întrebându-se dacă nu cumva metodele tradiționale de sancționare nu sunt, totuși, mai directe și mai simple. În concluzie, adoptarea unei astfel de abordări echilibrate și orientate spre schimbarea reală a comportamentului nu doar că redefinește rolul sancțiunilor în societate, ci și deschide drumul către o dezbatere semnificativă despre natura și direcția sistemului de justiție contravențională.

Accentul nu trebuie să fie pus pe partea materială a lucrurilor, pentru că oricum statul nu se „îmbogățește” de pe urma amenzilor încasate, mai degrabă, studiind statisticile, din numărul amenzilor contravenționale emise, mai mult de 50 % sunt neachitate. Mai mult, cine se regăsește în numărul celor care achită amenzile? Mai degrabă cei responsabili sau cei în interiorul cărora spiritul legii dăinuie, față de acea care se manifestă într-un comportament frecvent antisocial.

ÎNCHEIERE

În perspectiva încheierii acestei lucrări, trebuie să atingem din nou noțiunea amenzii contravenționale și rolul pe care o are aceasta în sistemul sancțiunilor contravenționale. Astfel, această pedeapsă pecuniară clasică, ce se măsoară în unități convenționale, servește nu doar ca răspuns la comportamentul ilegal, ci și ca mijloc de descurajare, reeducare. Prin aplicarea echitabilă și eficientă, această sancțiune reprezintă un instrument în promovarea valorilor societății și menținerea unui echilibru între drepturile individuale și binele comun. Însă, nu putem exagera cu rolul pe care l-ar putea juca amenda în procesul de schimbare a atitudinii contravenientului, precum că această formă de pedeapsă nu a fost schițată în acest scop, mai degrabă în cel de descurajare a contravenientului. În realitatea de azi, trebuie să ne concentrăm spre abordarea unor alternative eficiente, prin care să putem păstra același ton benefic pe care-l are amenda, dar și de a scăpa de vulnerabilitățile cu care se luptă. Pentru a asigura succesul și corectitudinea sistemului de amenzi contravenționale, este esențial să existe o gestionare atentă și echitabilă a procesului legal. Transparența, accesibilitatea informațiilor și proporționalitatea sancțiunilor sunt elemente cheie pentru a construi încrederea în sistem și pentru a evita potențialele abuzuri.

Referințe bibliografice:

1. Baltag D. Teoria răspunderii și responsabilității juridice. Chișinău: ULIM, 2007.
2. Fistiscan E., Păscari A., Furdui S. Administrarea cauzelor de contencios administrativ. Administrarea cauzelor contravenționale. Cartea VIII. Suport de curs. Chișinău: Cartier, 2009.
3. CODUL CONTRAVENȚIONAL AL REPUBLICII MOLDOVA* Publicat : 17-03-2017 în Monitorul Oficial Nr. 78-84
4. Igor Trofimov Adrian Crețu drept procesual contravențional. Edit. Cartea militară. Chișinău 2017.
5. ANTOCI, Albert. Particularitățile aplicării și achitării amenzii contravenționale. 2018.
6. Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 30 privind soluționarea cauzelor de înlocuire a amenzii contravenționale aplicate persoanei fizice de către agentul constator
7. Ordinul Ministerului Afacerilor Interne Nr. 118 din 05.05.2017 cu privire la aprobarea formularului chitanței de încasare a amenzii la locul constatării contravenției Publicat : 15.09.2017 în Monitorul Oficial Nr. 335-339 art Nr : 1737.
8. ZAVATIN, Vasile, et al. Chitanța de încasare a amenzii contravenționale aplicată la fața locului. *Anale Științifice ale Academiei "Ștefan cel Mare" a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova*, 2020, 2.12: 174-180.
9. Hotărârea Guvernului Nr. 474 din 28.04.1998 cu privire la aplicarea mașinilor de casă și control cu memorie fiscală pentru efectuarea decontărilor în numerar Publicat : 09.07.1998 în Monitorul Oficial Nr. 62-65 art Nr : 589
10. STANCIU, Eugen; GROSU, Vladimir. Amenda-zi–Alternativa pedepsei pecuniare clasice. *Revista Națională de Drept*, 2011, 130.6-7: 201-202.